

Przedpremierowe wyniki badań barometru kolejek

JEDENAŚCIE LAT W KOLEJCE DO ORTOPEDY

Przedstawiamy częściowe, przedpremierowe wyniki badań Barometru Fundacji Watch Health Care (całościowe ukażą się 6 grudnia). Fundacja oceniała dostęp do leczenia z zakresu okulistyki i ortopedii w Polsce. Jest fatalnie, a wypadku ortopedii coraz gorzej.

fot. iStockphoto

Fundacja Watch Health Care za cel działalności obrała sobie wskazywanie obszarów najbardziej uciążliwego i niesprawiedliwego ograniczenia dostępu do świadczeń zdrowotnych. W Polsce istnieje dysproporcja pomiędzy zawartością koszyka świadczeń gwarantowanych a wielkością funduszy na świadczenia zdrowotne (deficyt), co skutkuje ograniczeniami w dostępie do niezbędnego leczenia czy diagnostyki. Odzwierciedleniem tych ograniczeń są „kolejki po zdrowie”.

Barometr

Projekt Barometr WHC stanowi źródło informacji na temat zmian kondycji polskiego systemu ochrony zdrowia z perspektywy pacjenta – ocenia długość kolejek. Projekt ruszył w lutym 2012 r. Od tego czasu kolejki do świadczeń w zakresie ortopedii i traumatologii narządu ruchu pozostają niezmiennie najdłuższe. Dziedziną medycyny, która też przoduje pod względem długości kolejek,

jest okulistyka. W wypadku ortopedii na długi czas oczekiwania wpływają przede wszystkim kolejki do endoprotezoplastyki. Z kolei pacjenci okulistyccy najdłużej czekają na operację zaćmy i witrektomię.

Ortopedia

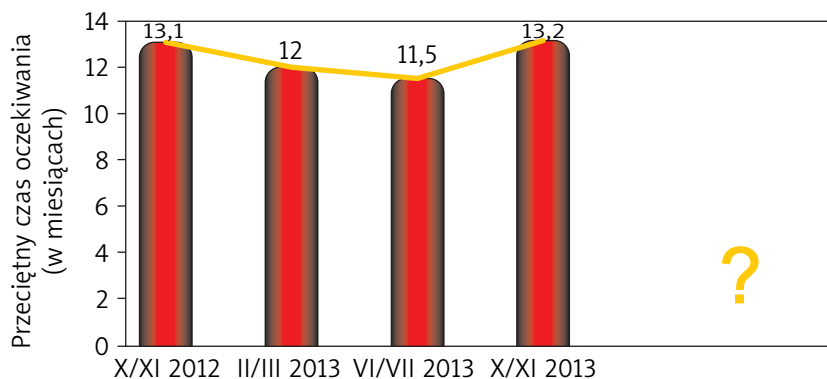
Średni czas oczekiwania na świadczenia ortopedyczne w porównaniu z połową 2013 r. wydłużył się prawie o 2 miesiące. Na świadczenia z tej dziedziny medycyny trzeba czekać średnio 13 miesięcy (ryc. 1.).

Na zabieg endoprotezoplastyki stawu biodrowego czeka się średnio aż 46 miesięcy (niecałe 4 lata), co z pewnością odbija się na stanie zdrowia pacjenta, jego cierpieniu i przyszłych rokowaniach. O ile stan zdrowia pacjenta być może nie jest kluczową kwestią dla decydentów i płatnika, o tyle koszty, jakie generuje tak długa kolejka, powinny być brane pod uwagę. Pamiętajmy, że pozostawienie pacjenta bez leczenia wiąże się rów-

nież ze zwiększonymi bezpośrednimi i pośrednimi kosztami społecznymi. Kosztem bezpośrednim jest przede wszystkim dodatkowe leczenie czy rehabilitacja, natomiast koszty pośrednie związane są z częściową lub całkowitą niezdolnością do pracy, a więc są to renty i zasiłki czy świadczenia rehabilitacyjne.

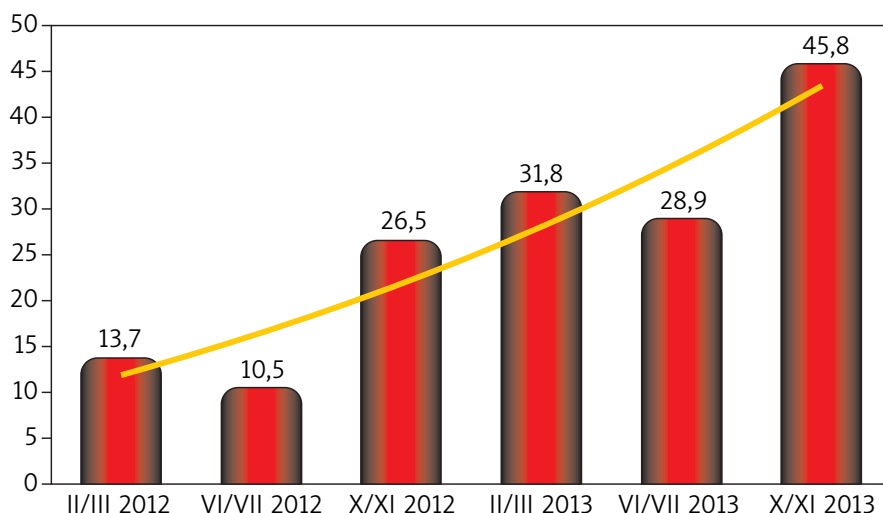
Co region, to obyczaj

Czas oczekiwania na zabieg endoprotezoplastyki jest zróżnicowany w zależności od miast i placówek, które były oceniane (tab. 1.). W Augustowie czy Koszalinie chory będzie czekał na zabieg ok. 1,5 roku, natomiast w Szczecinie aż 11 lat! Fundacja analizowała przypadek 63-letniego mężczyzny, który 8 lat temu doznał złamania szyjki kości udowej. Biorąc pod uwagę, że w 2012 r. w Polsce mężczyźni żyli przeciętnie 72,7 roku (GUS 2013) – pacjent w wieku 63 lat ze Szczecina może, niestety, nie dożyć zabiegu...

minister zdrowia	Bartosz Artukowicz	???
prezes NFZ	Agnieszka Pachciarz	???
konsultant krajowy	prof. Paweł Małyk	???

Rycina 1. Ogólne zestawienie zmian w czasie oczekiwania (w mies.) w dziedzinie ortopedii i traumatologii narządu ruchu oraz podmioty odpowiedzialne za zarządzanie koszykiem świadczeń gwarantowanych

Rycina 2. Zmiany w czasie oczekiwania (w mies.) na zabieg endoprotezoplastyki stawu biodrowego

Tabela 1. Przeciętny czas oczekiwania na zabieg endoprotezoplastyki stawu biodrowego w wybranych placówkach na obszarze Polski – październik/listopad 2013

Świadczenie	Wskazanie	Miejscowość	Czas oczekiwania [miesiące]
endoprotezo- plastyka stawu biodrowego	mężczyzna, 63 lata, 8 lat temu doznał złamania szyjki kości udowej, od 5 lat odczuwa bóle podczas chodzenia, leczony z powodu dyskopatii, od pół roku porusza się o kulach	Szczecin	132 (11 lat)
		Kamienna Góra	90 (7,5 roku)
		Słupsk	60 (5 lat)
		Rybnik	54 (4,5 roku)
		Korfantów	42 (3,5 roku)
		Zakopane	36 (3 lata)
		Legnica	36 (3 lata)
		Rzeszów	30 (2,5 roku)
		Koszalin	18 (1,5 roku)
		Augustów	18 (1,5 roku)
Ostrowiec	18 (1,5 roku)		
Świętokrzyski			
Łomża		12 (rok i tydzień)	

Źródło: Watch Health Care

Najkrótsze odnotowane przez fundację okresy oczekiwania wynosiły rok i tydzień w Łomży oraz 1,5 roku w kilku innych miastach. Czy można stwierdzić, że ponad rok oczekiwania to dobry dostęp do leczenia?

Niepokojąco jest to, że w porównaniu z czerwcem czas oczekiwania wydłużył się o 17 miesięcy, a w porównaniu z tym samym okresem ubiegłego roku aż o 19 miesięcy. Tendencję zmian w czasie oczekiwania na zabieg endoprotezoplastyki stawu biodrowego przedstawia rycina 2.

Również czas oczekiwania na endoprotezoplastykę stawu kolanowego (przypadek stabilny) wydłużył się i wynosi średnio 34 miesiące (niecałe 3 lata). Znacznie skrócił się natomiast czas oczekiwania na rekonstrukcję więzadła krzyżowego przedniego. W czerwcu 2013 r. wynosił 14,3 miesiąca, natomiast obecnie 5 miesięcy. Świadczeniem, które można uzyskać najszybciej, jest wizyta u ortopedy, jednak i w tym wypadku trzeba poczekać ok. 2 miesięcy. Szybka konsultacja ze specjalistą jest szczególnie ważna, ponieważ pozwoli na zdiagnozowanie schorzenia i podjęcie działań mających na celu wyleczenie lub zatrzymanie rozwoju choroby.

Okulistyka

Organizacja świadczeń z zakresu okulistyki w Polsce oraz sposób wydatkowania pieniędzy publicznych na leczenie okulistyczne pozostawiają wiele do życzenia, jeśli chodzi o konstytucyjny obowiązek zapewnienia równego dostępu do świadczeń zdrowotnych. W połowie 2013 r. kolejki do świadczeń z zakresu okulistyki osiągnęły apogeum – pacjenci musieli czekać prawie 8 miesięcy. Obecnie czas oczekiwania w tej dziedzinie znacząco się skrócił i wynosi średnio 5 miesięcy. Jednak porównując wynik uzyskany obecnie i w tym samym okresie roku ubiegłego, nie odnotowano większych zmian.

Procedurą, na którą trzeba czekać najdłużej, jest zabieg usunięcia zaćmy. Pieniądze na operację zaćmy wystarczają na pokrycie zapotrzebowania połowy oczekujących. Znaczne ogra-

**PIENIĄDZE
NA OPERACJE ZAĆMY
WYSTARCZAJĄ
NA POKRYCIE
ZAPOTRZEBOWANIA
POŁOWY
OCZEKUJĄCYCH
CHORYCH**

niczenia w dostępie do tego świadczenia sprawiają, że pewna część chorych decyduje się na przeprowadzenie zabiegu prywatnie. Niestety pozostali pacjenci, których nie stać na opłacenie zabiegu z własnej kieszeni, są skazani na długie kolejki. Średni czas oczekiwania dla analizowanego przypadku – 56-letniego mężczyzny ze zdiagnozowaną zaćmą i szybko postępującymi zmianami w prawym oku – wynosi 22 miesiące, czyli niemal 2 lata. W tym czasie pacjent jest narażony na zwiększenie niekorzystnych efektów spadku ostrości widzenia, np. uczucie dyskomfortu, urazy komunikacyjne lub utrudnienia w wykonywaniu czynności dnia codziennego. Koszty zaćmy w skali makro obejmują udzielanie świadczeń w formie ambulatoryjnej i hospitalizacji oraz pieniądze wypłacane z zabezpieczenia społecznego.

Jako pozytywne zjawisko należy odnotować fakt skrócenia czasu oczekiwania na zabieg usunięcia zaćmy w ostatnim okresie (ryc. 4.). Może to być związane z zarządzeniem preesa NFZ z czerwca 2013 r., zgodnie z którym obniżono wycenę hospitalizacji oraz hospitalizacji planowej. Spowodowało to ujednolicenie wyceny zabiegu, który wiąże się z hospitalizacją powyżej jednego dnia oraz zabiegu przeprowadzanego w trybie jednodniowym. Niestety 2 lata oczekiwania na ten zabieg to również istot-

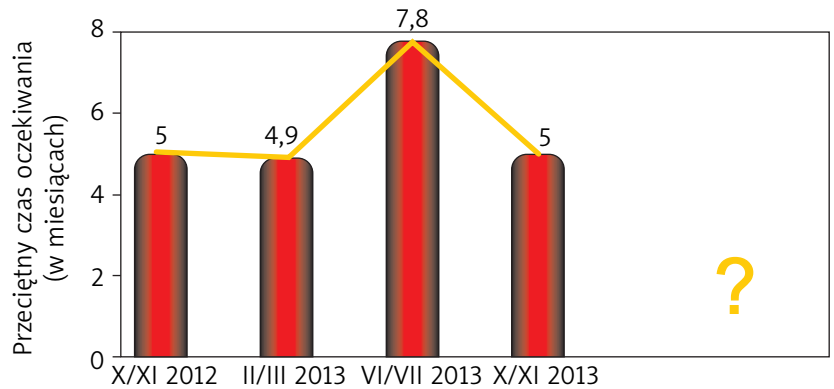
ne ograniczenie dla pacjenta świadczące o niesprawiedliwości systemu.

Umiarkowanie optymistyczny akcent dotyczący skrócenia kolejki do leczenia zaćmy równoważy wydłużenie oczekiwania na witrektomię. Pacjent mający typowe wskazania do zabiegu, tj. odwarstwienie siatkówki lewego oka i cukrzycę typu 2, będzie oczekiwał ok. 8 miesięcy. Biorąc pod uwagę, że analizowano przypadek pacjenta, u którego od 2 miesięcy dochodzi do stopniowej utraty wzroku, można się spodziewać, że zanim doczeka zabiegu witrektomii, będzie już bardzo słabowidzący lub nawet niewidomy.

Powodzenie zabiegu zależy w znacznej mierze od stopnia uszkodzenia siatkówki, dlatego tak ważne jest, aby czas oczekiwania na świadczenie był jak najkrótszy.

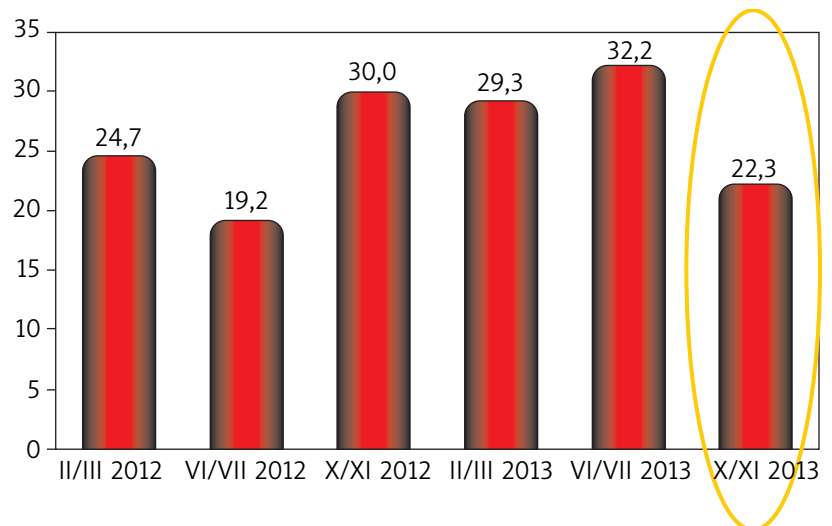
Opóźnienie adekwatnego leczenia często stanowi dla pacjenta niekorzystny czynnik rokowniczy, a w skrajnych wypadkach może przekreślić szanse na poprawę sprawności czy całkowite wyleczenie.

Karolina Skóra
jest dyrektorem zarządzającym,
Joanna Łapa analitykiem
Fundacji Watch Health Care
Pełna wersja raportu Barometru WHC
ukáže się 6 grudnia 2013 r. i będzie dostępna
na stronie internetowej Fundacji Watch Health Care:
www.korektorzdrowia.pl/barometr

minister zdrowia	Bartosz Arłukowicz	???
prezes NFZ	Agnieszka Pachciarz	???
konsultant krajowy	prof. E. Wylęgała	prof. Wanda Romaniuk
		???

Rycina 3. Ogólne zestawienie zmian w czasie oczekiwania (w mies.) w okulistyce oraz podmioty odpowiedzialne za zarządzanie koszykiem świadczeń gwarantowanych

Rycina 4. Zmiana czasu oczekiwania (w mies.) na zabieg usunięcia zaćmy w Polsce (luty/marzec 2012 – październik/listopad 2013)